

КУЛЬТУРНИЙ ЛАНДШАФТ ЯК ГЕОГРАФІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Матеріали
Міжнародної наукової конференції
(23-25 вересня, 2021)

ЧЕРНІВЦІ 2021

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Географічний факультет

Кафедра фізичної географії, геоморфології та палеогеографії

Національний природний парк «Хотинський»

Управління молоді та спорту

Чернівецької обласної державної адміністрації

Європейська асоціація студентів-географів
(Чернівецький відділ)

КУЛЬТУРНИЙ ЛАНДШАФТ ЯК ГЕОГРАФІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Матеріали

Міжнародної наукової конференції
(23–25 вересня, 2021)

Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

2021

<i>Євгеній Рогозін</i>	СТАНОВЛЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ЛАНДШАФТІВ БРОНЗОВОЇ ДОБИ І АНТИЧНОСТІ У ПІВНІЧНО-СХІДНОМУ КРИМУ	79
<i>Юліан Тютюнник</i>	ПАЛІМПСЕСТ ЛАНДШАФТУ «ЧЕРВОНИЙ ЕКСКАВАТОР»: ВІД ПОВСТАНСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ ДО ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ШКОЛИ	81
<i>Анастасія Шевцова</i>	РЕЛЬЄФ ПАЛЕОЛІТИЧНИХ ПОСЕЛЕНЬ БУГЛІВСЬКОЇ ГРУПИ НА ПОДІЛЛІ	91
<i>Андрій Яцишин, Роман Дмитрук</i>	БУДОВА ТА ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ ДОЛИНИ ЛУКВИ	93

**ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА АДАПТАЦІЯ КУЛЬТУРНИХ ЛАНДШАФТІВ
ДО ПРИРОДНИХ ТА АНТРОПОГЕННИХ ЗМІН**

<i>Ігуна Hodzinska</i>	GEOGRAPHICAL FEATURES OF FORMATION OF THE RECLAMATION SYSTEM OF THE BANNA VALLEY	97
<i>Ольга Гоманюк</i>	ПАРАДОКСИ ТА ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ІСТОРИЧНОГО ЛАНДШАФТУ СТАРОГО ДЕМИДІВСЬКОГО ЗАВОДУ	99
<i>Вероніка Грицьку</i>	УЩЕЛИНА БІКАЗ (РУМУНІЯ) ЯК ПРИКЛАД РОЗВИТКУ ТРАНСКОРДОННОГО ТУРИЗМУ	101
<i>Василь Дзєман, Ярослав Дзєман</i>	ВПЛИВ ПРИРОДНИХ УМОВ І РЕСУРСІВ НА ФОРМУВАННЯ ПОСЕЛЕНСЬКИХ ЛАНДШАФТІВ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО РЕГІОНУ	103
<i>Ірина Добинда</i>	ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ОБ'ЄКТИ ВОЛОДИМИР-ВОЛИНСЬКОГО РАЙОНУ ЯК ЕЛЕМЕНТИ КУЛЬТУРНОГО ЛАНДШАФТУ	105
<i>Ірина Кравцова, Олексій Ситник</i>	КУЛЬТУРНІ ЛАНДШАФТИ ГАЙВОРОНСЬКОГО КРАЮ – ОСНОВА ОПТИМАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ГАЙВОРОНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	107
<i>Іван Круглов, Анатолій Смалійчук, Олег Часковський, Володимир Біланюк, Роман Притула, Ганна Смалійчук</i>	МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРСПЕКТИВНОЇ ДИНАМІКИ КАРПАТСЬКОГО ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО ЛАНДШАФТУ	110
<i>Віталій Присакар, Галина Ходан, Аліна Дячук</i>	ЕФЕКТИВНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І КУЛЬТУРНИЙ ЛАНДШАФТ	112
<i>Сергій Пугач</i>	ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖ НА ПРИРОДНІ ЛАНДШАФТИ	114
<i>Роман Сливка, Ірина Закутинська</i>	КРИМСЬКИЙ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ КОНФЛІКТ: ПРОБЛЕМИ РУЙНУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ ЛАНДШАФТІВ ПІВОСТРОВА	116
<i>Вячеслав Явкін, Галина Круль, Степан Брик</i>	НЕБЕЗПЕКИ ЗАБРУДНЕННЯ ПОВІТРЯ ЕКСКАРСІЙНО-ПРИВАБЛИВОГО МІСТА (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІВЦІВ)	118

ЕФЕКТИВНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ І КУЛЬТУРНИЙ ЛАНДШАФТ

Віталій Присакар, Галина Ходан, Аліна Дячук

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Україна

Сучасне природокористування базується на трьох основних складових – економічній, соціальній і екологічній. Формування поселенських систем в майбутньому вимагає дотримання вимог всіх складових сталого природокористування. Такі спроби оптимізувати поселенські ландшафти потрібно проводити вже зараз, адже не проведення таких заходів поглибить і ускладнить їх в майбутньому. На меті мають бути створені культурні ландшафти, які перетворені із природних на науковій основі для раціонального природокористування. Тому зараз велике значення має картографування поселенських ландшафтів і створення карт ландшафтно-функціональних комплексів, в першу чергу для планувальних робіт. На сьогодні більшість міст потребують ландшафтно-функціональних змін, які викликані науково-технічним прогресом. Зміни ландшафтних урочищ і місцевостей пов'язані із втратою ними певних функцій. Значна територія міста змінює свої функціональні ознаки, зокрема зникають підприємства, які не витримують конкуренцію і територія таких підприємств разом із складськими приміщеннями потребує нового освоєння. Такі території освоюють через збільшення житлових і дорожніх площ. Це яскраво видно і по обласному місту Чернівці. Ще в перші роки незалежності в межах міста існувало 189 підприємств. Відповідні дані є на карті ландшафтно-функціональних комплексів міста, яка була створена в 1989 році для виявлення причин алопеції. На сьогодні в місті діє 85 підприємств. Особливо скоротилася частка машинобудівних підприємств, а також харчової промисловості. Але сьогодні ми і надалі бачимо хаотичну забудову звільнених територій, де про науковий підхід і близько не можна говорити.

Культурний ландшафт – нова поліпшена модифікація природного ландшафту, що зберігає свої основні інваріантні риси.

В культурному ландшафті високе ресурсовикористання і економічна ефективність повинні поєднуватись із здоровим середовищем

проживання людей. Чи виконуються ці вимоги? В значній мірі – ні. Це дозволяє нам стверджувати, що головні вимоги до культурних ландшафтів не виконуються. Час створення культурних ландшафтів в межах міста втрачений, і потрібні роки, щоб їх поліпшити на ефективній цілеспрямованій науковій основі.

Твердження А.Г.Ісаченко про те, що культурний ландшафт – це ландшафт, в якому природні зв'язки змінені людиною на науковій основі для раціонального природокористування не підкріплюється практикою (Ісаченко 1991).

Культурний ландшафт – це така територія, де виконуються всі вимоги щодо ефективного, раціонального, науково обґрунтованого її використання. Це і розміщення житлової забудови, і прибудинкової території, і доріг, і рекреаційних об'єктів, і промислових підприємств тощо. Культурні ландшафти – це невелика автономна екогеосистема, що являє собою відкриту систему, елементи якої пов'язані між собою, а також із зовнішнім середовищем. Структура культурних ландшафтів в межах міста досить складна, оскільки до неї входять природні, антропогенні і техногенні елементи, які утворюють певні поєднання. Культурні ландшафти зазнають значних антропогенно-техногенних змін, первинна і сучасна ландшафтна структури міста досить неоднорідні. Господарська діяльність призводить до зникнення одних морфологічних одиниць ландшафту і утворення нових, особливо на рівні ландшафтних фаций. Це призводить до зміни геохімічних параметрів природних компонентів і ландшафтних комплексів в цілому. Зрозуміло, що вміст окремих хімічних елементів і сполук істотно підвищується. Особливо це чітко видно в дорожніх і промислових функціональних зонах (Гуцуляк 2004).

Отже, функціональні, геофізичні та геохімічні особливості культурних ландшафтів потребують додаткових досліджень, особливо у містах.

Література

1. **Гуцуляк, В.М.** (2004). *Геохімія ландшафту : Навчальний посібник*. Чернівці: Рута.
2. **Денисик, Г.І.** (2010). *Культурний ландшафт: теорія і практика*. Вінниця : ПП «ГД «Едельвейс і К.
3. **Ісаченко, А.Г.** (1991). *Ландшафтоведение и физико-географическое районирование: Учебное пособие*. Москва : Высшая школа.

Наукове видання

**КУЛЬТУРНИЙ ЛАНДШАФТ
ЯК ГЕОГРАФІЧНИЙ ФЕНОМЕН**

Матеріали
Міжнародної наукової конференції
(23–25 вересня, 2021)

Комп'ютерна верстка, дизайн обкладинки *С. Кирилюк*